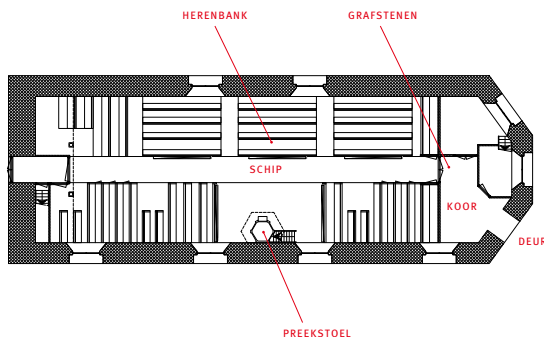

Welkom in de kerk van Scheemda!
Bij de Cosmas- en Damianusvloed van 1509 verdween het dorp Scheemda in de almaar uitdijende Dollard. Kort daarop werd het dorp ongeveer een kilometer zuidelijker op een hogere plek herbouwd.

KENMERKEN In 1515 werd ook de kerk herbouwd als zaalkerk. Daarbij werd gebruik gemaakt van de stenen van de oude kruiskerk. Het gebouw heeft een rechthoekig schip met een driezijdige koorsluiting aan de oostkant. Bij een renovatie in 1792 werd het interieur gedekt door een houten tongewelf. Een gevolg was dat de ramen moesten worden verlaagd. Ook werd de hoofdingang van de zuidgevel verplaatst naar de westkant. In het westelijke gedeelte van de noordwand is een dichtgemaakte ingang te herkennen. Naast deze oude ingang bevindt zich een rechthoekig uitgebouwde traptoren die toegang verschaft tot de gewelven.

PLATTEGROND KERK SCHEEMDA

ACTIVITEITEN In 2000 werd de (Vrijzinnig) Hervormde Gemeente Scheemda opgeheven. De leden gingen over naar de naburige Hervormde Gemeente Eexta-Nieuw Scheemda (inmiddels de Protestantse Gemeente Scheemda). Het kerkgebouw ging over naar de Stichting Oude Groninger Kerken.

De Plaatselijke Commissie (PC) van de SOGK die enkele jaren later in het leven werd geroepen heeft met vooral veel concerten van uiteenlopend karakter het gebouw geëxploiteerd. Diverse redenen waren de oorzaak dat deze PC haar activiteiten heeft gestaakt.

Sinds eind 2000 is er in de kerk elke laatste zondag van de maand een dienst, uitgaand van de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten Winschoten-Scheemda e.o. Ook de jaarlijkse 4-mei herdenking vindt in deze kerk plaats, maar verdere activiteiten zijn er sedert 2015 niet. De kerk is wel beschikbaar als trouwlocatie van de gemeente Oldambt.

MEER INFORMATIE www.kerkscheemda.nl
adres: Torenstraat 2, 9679 BP Scheemda
contact: rgkok-staal@planet.nl
telefoon: (0597) 418 049 of 06 5149 1481

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

Als door een wonder is in Noord-Nederland een schat aan religieus erfgoed bewaard gebleven. De bijzondere betekenis ervan wordt in binnen- en buitenland erkend. De Stichting Oude Groninger Kerken is sinds de oprichting in 1969 heel succesvol met het restaureren, beheren en hergebruiken van monumentale kerken en orgels. Wij werken aan kerken en u kunt ons werk steunen door donateur te worden. Voor meer informatie kijk op www.groningerkerken.nl

Kerk Scheemda

W E L K O M

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

EXTERIEUR Bij de koorsluiting zijn restanten van vroegere steunberen zichtbaar. In de koorsluiting werd een ingang gebroken. Deze werd voorzien van een classicistische omlijsting (waarschijnlijk eveneens in 1792).

Boven de ingang werd in 1888 een venster 'in oude stijl' aangebracht, waarin een beeld van een Bijbellezende vrouw werd geplaatst; een allegorie op het geloof. Deze wijzigingen staan vermeld op het memoriebord dat in 1896 aan de koorgalerij is bevestigd.

INTERIEUR De kerkelijke administratie tot aan het jaar 1829 is verloren gegaan. Wel is bekend dat er een zeer ingrijpende renovatie is geweest in 1792. Toen werd de galerij ('klunderzolder') langs de gehele noordkant van de kerk verwijderd. Met gebruikmaking van de oude materialen werd de koorgalerij uitgebreid. Hoe het er daar eerder uitzag, is niet duidelijk. In elk geval was er geen afscheidingswand tussen kerk en koor, want daaronder bevinden zich nog grafzerken (onder andere uit 1744). De oudste grafzerk in de kerk dateert uit 1599.

Bij de renovatie in 1792 en ook bij een latere in 1896, toen de gehele vloer werd vervangen, werden uit zuinigheid de banken telkens opnieuw gebruikt. Zo zijn er hier en daar nog vroeg-17e-eeuwse delen te zien (voorzien van karakteristiek houtsnijwerk).

De preekstoel dateert volgens een opschrift uit 1634. Deze is voorzien van kuipvelden met ingelegde panelen en ranke Corinthische zuilen. Opvallend zijn de fraai uitgesneden vergulde 'gezichtjes' die 'groenmannen' voorstellen: wezens bij wie de grens tussen mens en natuur diffuus is. Bladeren of stengels kunnen uit mond en neus komen. In de oudheid waren het goddelijke wezens. In de omgeving zijn ze in geschilderde vorm ook te zien in de kerk van Noordbroek. Ook in Engelse en Schotse kerken komen deze 'green men' voor.

Het fraaie avondmaalszilver van Scheemda, dat dateert uit de eerste helft van de 19e eeuw, is te zien in de Groninger Zilverkamer in Appingedam.

ORGEL Het huidige orgel dateert uit 1874 en is gebouwd door Rudolf Meijer uit Veendam. Het bestaat uit twee manualen, 16 stemmen en een aangehangen pedaal. Het oude orgel, dat dateerde uit 1526 en werd vervaardigd door Johan van Emden, werd in 1874 door Meijer ingeruild en werd, voorzien van een nieuw binnenwerk, door deze firma te koop aangeboden. De monumentale orgelkas moet in 1877 zijn aangekocht door mr. J. Verwer uit Leeuwarden, die het in bruikleen gaf aan het Rijksmuseum. Door tussenkomst van de Vereniging Rembrandt kon het museum in 1896 tot aankoop overgaan. En daar heeft het vanaf 1927 tot de grote restauratie die in 2003 begon, in de hal gehangen. Het orgel zou mogelijk naar Scheemda kunnen terugkeren, maar of dat ooit gaat lukken? In gesloten toestand laten de luiken van de orgelkas de 'Stamboom van Jesse' zien. Geopend toont het rechter deel de aanbidding door de wijzen en het linker deel de aanbidding door de herders. Het schilderwerk is vrijwel zeker afkomstig uit het atelier van Jan de Swart in Groningen.

In elk geval is in de kerk nu nog één restant van het oude orgel over: de fraai bewerkte uitgebouwde zitplaats (cedile) links naast het huidige orgel.

BIJBELLEZENDE VROUW BOVEN DE HOOFDINGANG

MEMORIEBORD BOVEN DE KOORAFSLUITING 1896

KOPJE AAN PREEKSTOEL "DE GROENMANNEN"

SPEELTAFEL HUIDIGE ORGEL

ORGELFRONT OUDE ORGEL 1526

ORGELFRONT HUIDIGE ORGEL 1874